

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Janem Fífkou ve věci

žalobce: J. H.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 125 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 11. 2023, č. j. X, o invalidní důchod,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce napadl žalobou ze dne 26. 2. 2024 rozhodnutí žalované ze dne 27. 11. 2023, č. j. X, kterým byly zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 3. 10. 2023, č. j. X. Správní orgán prvního stupně zamítl žádost žalobce o invalidní důchod za situace, kdy sice z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobci poklesla pracovní schopnost o 35 %, ale žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění. Správní orgán druhého stupně přezkoumal závěry prvostupňového orgánu s tím, že žalobce byl uznán invalidním pro invaliditu prvního stupně od 7. 6. 2023. Ve lhůtě 10 let před vznikem invalidity byl pojištěn pouze 105 dnů, čímž nebyla splněna podmínka pro přiznání invalidního důchodu.

2. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu nejprve k Okresnímu soudu v Jičíně, kde byla věc vedena pod sp. zn. 11 C 268/2023. V žalobě žádal přiznání invalidního důchodu, aby dostal možnost žít alespoň trochu důstojný život. Zdůraznil, že je již 18 let ve výkonu trestu odnětí svobody, za tu dobu byl zaměstnán pouze třikrát a jen krátce, jeho pracovní zařazení bylo ukončeno buď ze zdravotních důvodů nebo kvůli zrušení pracoviště. Měl za to, že mu nelze klást za vinu, že pro odsouzené není dostatek práce. Dále poukázal na své zdravotní problémy, zejména psychické onemocnění, které ho limituje při získání práce. Uvedl, že bere množství léků, které ho utlumují a omezují jeho pracovní schopnost. Dále uvedl, že veškeré problémy mu začaly ve 12 letech, kdy byl opakovaně a brutálně znásilněn svým příbuzným, což vedlo k psychickým problémům žalobce, užívání drog a dalším problémům. Řízení před okresním soudem bylo zastaveno usnesením ze dne 8. 2. 2024, č. j. 11 C 268/2023 - 20, ve kterém byl žalobce také poučen, že žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat ve správním soudnictví ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení o zastavení řízení. Žalobce se tohoto poučení držel a žalobu ke zdejšímu soudu podal dne 28. 2. 2024. Ve správní žalobě plně odkázal na své předchozí podání doručené Okresnímu soudu v Jičíně. V dalším podání ze dne 20. 6. 2024 žalobce opět vyzdvihl, že byl od 12 let znásilňován, jeho rozhodnutí užívat drogy nebylo dobrovolné, ale jednalo se o následek fyzického násilí, kterému byl vystaven.
3. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě setrvala na stanovisku, že žalobci nelze invalidní důchod přiznat. Poukázala na skutečnosti uvedené již v napadeném rozhodnutí, zejména na zjištění, že žalobce v období od 7. 6. 2013 do 6. 6. 2023, tj. 10 let před vznikem invalidity, získal pouze 105 dnů pojištění namísto potřebných pěti let. Nebyl tedy splněn požadavek na dobu pojištění stanovený v § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“), proto nelze žalobci invalidní důchod přiznat.
4. Žalobou napadené rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 29. 11. 2023, žalobu podal u Okresního soudu v Jičíně dne 13. 12. 2023. Řízení o této žalobě bylo civilním soudem zastaveno usnesením ze dne 8. 2. 2024, č. j. 11 C 268/2023 – 20 (nabylo právní moci dne 12. 3. 2024), a žalobce byl podle § 104b odst. 1 o. s. ř. poučen o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví, a to u věcně a místně příslušného soudu do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení; v takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení (§ 72 odst. 3 s. ř. s.). Žalobce podal žalobu ke správnímu soudu dne 28. 2. 2024, tedy včas.
5. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
6. Postupoval podle § 51 odst. 1 s. ř. s. a rozhodl bez nařízení jednání, neboť s tímto postupem oba účastníci řízení souhlasili. S ohledem na stanoviska účastníků a obsah soudního i správního spisu dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. Podle § 38 ZDP má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se
 - a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo

- b) invalidním následkem pracovního úrazu.
8. Podle § 39 odst. 1 ZDP je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle odst. 2 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla
- a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
 - b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
 - c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
9. Podle § 40 ZDP činí potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku
- a) do 20 let méně než jeden rok, b) od 20 let do 22 let jeden rok, c) od 22 let do 24 let dva roky, d) od 24 let do 26 let tři roky, e) od 26 let do 28 let čtyři roky a f) nad 28 let pět roků.
10. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky. Pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) ZDP (pozn. jde o dobu evidence uchazeče o zaměstnání) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia.
11. Z citovaných právních předpisů jednoznačně vyplývá, že pro vznik nároku na invalidní důchod žalobce musel splnit dvě podmínky stanovené v § 38 písm. a) ZDP, tedy musel se stát invalidním a získat potřebnou dobu pojištění. Žalobci bylo ke dni vydání napadeného rozhodnutí 36 let, což znamená, že potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod v jeho případě činila 5 let (§ 40 odst. 1 písm. f) ZDP). Žalobce v žalobě ani v dalších podáních nespороval zjištění žalované, že v rozhodném období 10 let před vznikem invalidity získal dobu pojištění pouze 105 dnů. V podáních sám uvedl, že v posledních 18 letech byl ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnán pouze třikrát a jen krátce, což rámcově odpovídá zjištěním žalované.
12. Přestože tedy u žalobce byla zjištěna invalidita prvního stupně, neboť jeho pracovní schopnost poklesla o 35 % (jak vyplývá ze zjištění žalované, které také žádný z účastníků nečinil sporným a lze z něho tedy vycházet), žalobci invalidní důchod nenáleží, protože nesplnil druhou ze stanovených podmínek, tj. potřebnou dobu pojištění v rozhodném období.
13. Soud nezlehčuje skutečnosti popsané žalobcem v jeho podáních, pokud jde o trestnou činnost, kterou na něm měl páchat jeho příbuzný v dětství žalobce (byť tyto skutečnosti žalobce nijak nedokládá a soud nepotřeboval pro své rozhodnutí jeho tvrzení ověřit). Na druhé straně nelze nevidět, že žalobce strávil ve výkonu trestu většinu svého života, což jistě není následek jen malého a mimořádného vybočení ze řádného života. Každopádně

zákon o důchodovém pojištění stanoví podmínky pro nárok na invalidní důchod zcela jasně, žalobce jednu ze stanovených podmínek nesplnil, proto na invalidní důchod nárok nemá. Zákon neumožňuje ani mimořádné přiznání invalidního důchodu dle úvahy správního orgánu nebo soudu, například ze sociálních, humanitárních či jiných důvodů. Rozhodnutí žalované, kterým žalobci nebyl přiznáno invalidní důchod, je proto věcně správné.

14. Z tohoto důvodu soudu nezbylo, než podanou žalobu zamítnout jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
15. Soud ještě podotýká, že pokud žalovaná ve svém podání ze dne 7. 5. 2024 navrhla provedení důkazu odborným lékařským posouzením ze strany posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, když tento důkaz dokonce označila za povinný, soud nepovažoval za nutné takový důkaz zadat a provést. Nejvyšší správní soud skutečně v řadě rozhodnutí označil posudkovou zprávu za tzv. povinný důkaz v důchodových věcech (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 8/2023 – 37), učinil tak ale pouze v případech, kdy mezi účastníky byla sporná invalidita pojištěnce, případně její rozsah. V nyní souzené věci mezi účastníky nebylo sporné, že žalobci poklesla pracovní schopnost 35 % a že tudíž je invalidní v prvním stupni. Tento skutkový závěr proto nebylo v soudním řízení potřeba přezkoumávat, tudíž nebylo třeba posouzení od posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.
16. S ohledem na výsledek řízení soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci nebyl v řízení úspěšný a žalované podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. srpna 2024

JUDr. Jan Fifka v. r.
samosoudce